

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 95/18

Λουξεμβούργο, 28 Ιουνίου 2018

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-216/18 PPU
Minister for Justice and Equality κατά LM (Πλημμέλειες του δικαστικού
συστήματος)

Κατά τον γενικό εισαγγελέα E. Tanchev, η εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως πρέπει να αναβάλλεται όταν η αρμόδια δικαστική αρχή διαπιστώνει όχι μόνο ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος κατάφωρης αρνησιδικίας λόγω πλημμελειών του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους εκδόσεως, αλλά επίσης ότι το πρόσωπο για το οποίο εκδίδεται το εν λόγω ένταλμα εκτίθεται σε τέτοιο κίνδυνο

Για να διαπιστώσει εάν ο ενδιαφερόμενος εκτίθεται σε τέτοιο κίνδυνο, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να λάβει υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις που σχετίζονται τόσο με το πρόσωπο όσο και με το ποινικό αδίκημα για το οποίο διώκεται ή καταδικάστηκε

Πολωνικά δικαστήρια εξέδωσαν τρία ευρωπαϊκά εντάλματα συλλήψεως για τον L.M., πολωνικής ιθαγένειας, με σκοπό τη δίωξή του για παράνομη εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών. Συλληφθείς στην Ιρλανδία στις 5 Μαΐου 2017, ο L.M. δεν συγκατατέθηκε στην παράδοσή του στις πολωνικές αρχές προβάλλοντας ότι, λόγω των μεταρρυθμίσεων του πολωνικού δικαστικού συστήματος, διατρέχει πραγματικό κίνδυνο να μην τύχει δίκαιης δίκης στην Πολωνία.

Στην απόφαση Aranyosi και Căldăraru¹, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, όταν η δικαστική αρχή εκτελέσεως διαπιστώνει ότι υφίσταται, σε σχέση με το πρόσωπο για το οποίο εκδόθηκε ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, πραγματικός κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως, κατά την έννοια του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εκτέλεση του εν λόγω εντάλματος πρέπει να αναβάλλεται. Εντούτοις, τέτοια αναβολή επιτρέπεται μόνο κατόπιν διενέργειας ελέγχου σε δύο στάδια. Καταρχάς, η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει να διαπιστώσει ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως στο κράτος μέλος εκδόσεως λόγω, ιδίως, συστημικών πλημμελειών. Εν συνεχεία, η εν λόγω αρχή πρέπει να διαπιστώσει ότι συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι *το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως θα εκτεθεί σε τέτοιο κίνδυνο*. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη συστημικών πλημμελειών δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι, *σε συγκεκριμένη περίπτωση*, ο ενδιαφερόμενος θα υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση σε περίπτωση παραδόσεώς του.

Επιληφθέν της υποθέσεως, το High Court (Ανώτερο Δικαστήριο, Ιρλανδία) ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν, προκειμένου να θεωρηθεί ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να αναβάλει την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, η εν λόγω αρχή οφείλει, σύμφωνα με την απόφαση Aranyosi και Căldăraru, να διαπιστώσει, αφενός, ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη λόγω πλημμελειών του πολωνικού δικαστικού συστήματος και, αφετέρου, ότι ο ενδιαφερόμενος εκτίθεται σε τέτοιο κίνδυνο, ή αντιθέτως αν αρκεί να διαπιστώσει την ύπαρξη πλημμελειών του πολωνικού δικαστικού συστήματος, χωρίς να υποχρεούται να διαπιστώσει ότι ο ενδιαφερόμενος εκτίθεται στον κίνδυνο αυτόν. Το High Court ζητεί επίσης από το Δικαστήριο να διευκρινίσει ποιες πληροφορίες και εγγυήσεις πρέπει, ενδεχομένως, να εξασφαλίσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως προκειμένου να δεχθεί ότι δεν υφίσταται τέτοιος κίνδυνος.

¹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Απριλίου 2016 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-404/15 PPU](#) και [C-659/15 PPU](#), βλ. ΑΤ [αριθ. 36/16](#).

Τα ερωτήματα αυτά εντάσσονται στο πλαίσιο της εξελίξεως και των μεταρρυθμίσεων του πολωνικού δικαστικού συστήματος που οδήγησαν την Επιτροπή να εκδώσει, στις 20 Δεκεμβρίου 2017, αιτιολογημένη πρόταση με την οποία κάλεσε το Συμβούλιο να διαπιστώσει, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασεως του κράτους δικαίου από την Πολωνία².

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας E. Tanchev επισημαίνει καταρχάς ότι απόκειται στη δικαστική αρχή εκτελέσεως να αποφανθεί επί της υπάρξεως πραγματικού κινδύνου προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη λόγω πλημμελειών του πολωνικού δικαστικού συστήματος. Συναφώς, διευκρινίζει ότι δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι έως σήμερα το Συμβούλιο δεν εξέδωσε την απόφαση την οποία κλήθηκε να εκδώσει με την αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η εκτίμηση που θα πραγματοποιήσει ενδεχομένως το Συμβούλιο στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ δεν έχει το ίδιο αντικείμενο με εκείνην που πραγματοποιεί η δικαστική αρχή εκτελέσεως. Η πρώτη αφορά κίνδυνο παραβίασεως του κράτους δικαίου και η δεύτερη κίνδυνο προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Εξάλλου, ο δεύτερος αυτός κίνδυνος μπορεί να είναι πρόδηλος, ενώ ο πρώτος όχι. Επιπλέον, η διαπίστωση, από το Συμβούλιο, σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασεως του κράτους δικαίου μπορεί να οδηγήσει σε παραπομπή του ζητήματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και, τελικώς, σε αναστολή της αποφάσεως-πλαισίου για το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως³ ως προς την Πολωνία, κάτι το οποίο αναμφίβολα δεν ισχύει στην περίπτωση της διαπιστώσεως, από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως, πραγματικού κινδύνου προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει εν συνεχεία ότι πραγματικός κίνδυνος όχι μη τηρήσεως της απαγορεύσεως απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως, όπως στην απόφαση *Aranyosi και Căldărașu*, αλλά προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, μπορεί να συνεπάγεται υποχρέωση αναβολής της εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Συγκεκριμένα, η αμοιβαία αναγνώριση των ευρωπαϊκών ενταλμάτων συλλήψεως προϋποθέτει ότι οι διώξεις για τις οποίες εκδόθηκαν θα ασκηθούν στο κράτος μέλος εκδόσεως ενώπιον ανεξάρτητης και αμερόληπτης δικαστικής αρχής. Ως εκ τούτου, εάν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος να μην πληροί η διαδικασία που κινείται στο κράτος μέλος εκδόσεως την απαίτηση αυτή, απουσιάζει η προϋπόθεση στην οποία στηρίζεται η υποχρέωση εκτελέσεως κάθε ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως.

Εντούτοις, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, για την αναβολή της εκτελέσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, πρέπει να υφίσταται πραγματικός κίνδυνος όχι προσβολής του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, αλλά κατάφωρης αρνησιδικίας. Συγκεκριμένα, οι περιορισμοί της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Επιπλέον, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς εφόσον, ιδίως, αυτοί σέβονται το βασικό περιεχόμενο του εν λόγω δικαιώματος. Επομένως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως υποχρεούται να αναβάλει την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως μόνο εάν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος προσβολής του *βασικού περιεχομένου* του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η έλλειψη ανεξαρτησίας των δικαστηρίων του κράτους μέλους εκδόσεως να συνιστά, *καταρχήν*, κατάφωρη αρνησιδικία. Εντούτοις, για να συμβαίνει κάτι τέτοιο, αυτή η έλλειψη ανεξαρτησίας πρέπει να είναι τόσο σοβαρή ώστε να καταργεί τον δίκαιο χαρακτήρα της δίκης. Απόκειται στο ιρλανδικό δικαστήριο να εξακριβώσει, βάσει των σκέψεων αυτών, αν, *εν προκειμένω*, η προβαλλόμενη έλλειψη ανεξαρτησίας των πολωνικών δικαστηρίων είναι τόσο σοβαρή ώστε να καταργεί τον δίκαιο χαρακτήρα της δίκης και να συνιστά, επομένως, κατάφωρη αρνησιδικία. Για τον σκοπό αυτό, το ιρλανδικό δικαστήριο οφείλει να στηριχθεί σε αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία, τα οποία καταδεικνύουν την ύπαρξη των πλημμελειών του πολωνικού δικαστικού συστήματος. Συναφώς, μπορεί να ληφθεί υπόψη η αιτιολογημένη πρόταση της

² Πρόταση αποφάσεως του Συμβουλίου για τη διαπίστωση της ύπαρξης σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας, της 20ής Δεκεμβρίου 2017, COM(2017) 835 τελικό.

³ Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών – Δηλώσεις τις οποίες έκαναν ορισμένα κράτη μέλη με την ευκαιρία της έκδοσης της απόφασης-πλαισίου (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1).

Επιτροπής, με την επιφύλαξη ότι το ιρλανδικό δικαστήριο ενημερώνεται για τις ενδεχόμενες εξελίξεις της καταστάσεως στην Πολωνία οι οποίες είναι μεταγενέστερες του εγγράφου αυτού.

Εν συνεχεία, ο γενικός εισαγγελέας εκθέτει ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως υποχρεούται να αναβάλει την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως μόνον όταν διαπιστώσει όχι μόνον ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος κατάφωρης αρνησιδικίας, λόγω πλημμελειών του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους εκδόσεως, αλλά και ότι *το πρόσωπο για το οποίο* εκδόθηκε το εν λόγω ένταλμα θα εκτεθεί σε τέτοιο κίνδυνο. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι υφίσταται στην Πολωνία πραγματικός κίνδυνος κατάφωρης αρνησιδικίας, λόγω των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων του δικαστικού συστήματος, δεν μπορεί να συναχθεί εξ αυτού ότι κανένα πολωνικό δικαστήριο δεν είναι σε θέση να επιληφθεί *οποιασδήποτε* υποθέσεως με σεβασμό του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Επομένως, για να καταδειχθεί ότι ο ενδιαφερόμενος εκτίθεται στον επίμαχο κίνδυνο κατάφωρης αρνησιδικίας, πρέπει να αποδειχθεί ότι υφίστανται ιδιαίτερες περιστάσεις αφορώσες είτε το εν λόγω πρόσωπο είτε το ποινικό αδίκημα για το οποίο αυτό διώκεται ή καταδικάστηκε, οι οποίες το εκθέτουν σε τέτοιο κίνδυνο. Απόκειται στον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο κατάφωρης αρνησιδικίας στο κράτος μέλος εκδόσεως. Απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει αν, εν προκειμένω, ο L.M. κατέδειξε με ποιον τρόπο οι πλημμέλειες του πολωνικού δικαστικού συστήματος, εφόσον θεωρηθούν αποδεδειγμένες, εμποδίζουν την εκδίκαση της *υποθέσεώς του* από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας διευκρινίζει ότι, όταν η δικαστική αρχή εκτελέσεως διαπιστώνει ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος κατάφωρης αρνησιδικίας στο κράτος μέλος εκδόσεως, υποχρεούται να ζητήσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως κάθε αναγκαία συμπληρωματική πληροφορία η οποία αφορά, αφενός, τις νομοθετικές εξελίξεις που είναι μεταγενέστερες των στοιχείων που διαθέτει για να διαπιστώσει την ύπαρξη τέτοιου κινδύνου και, αφετέρου, τις ιδιαιτερότητες που σχετίζονται με το πρόσωπο για το οποίο εκδόθηκε το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως ή τη φύση του ποινικού αδικήματος για το οποίο το εν λόγω πρόσωπο διώκεται ή καταδικάστηκε.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106